

ЛИСТОПАД 2025

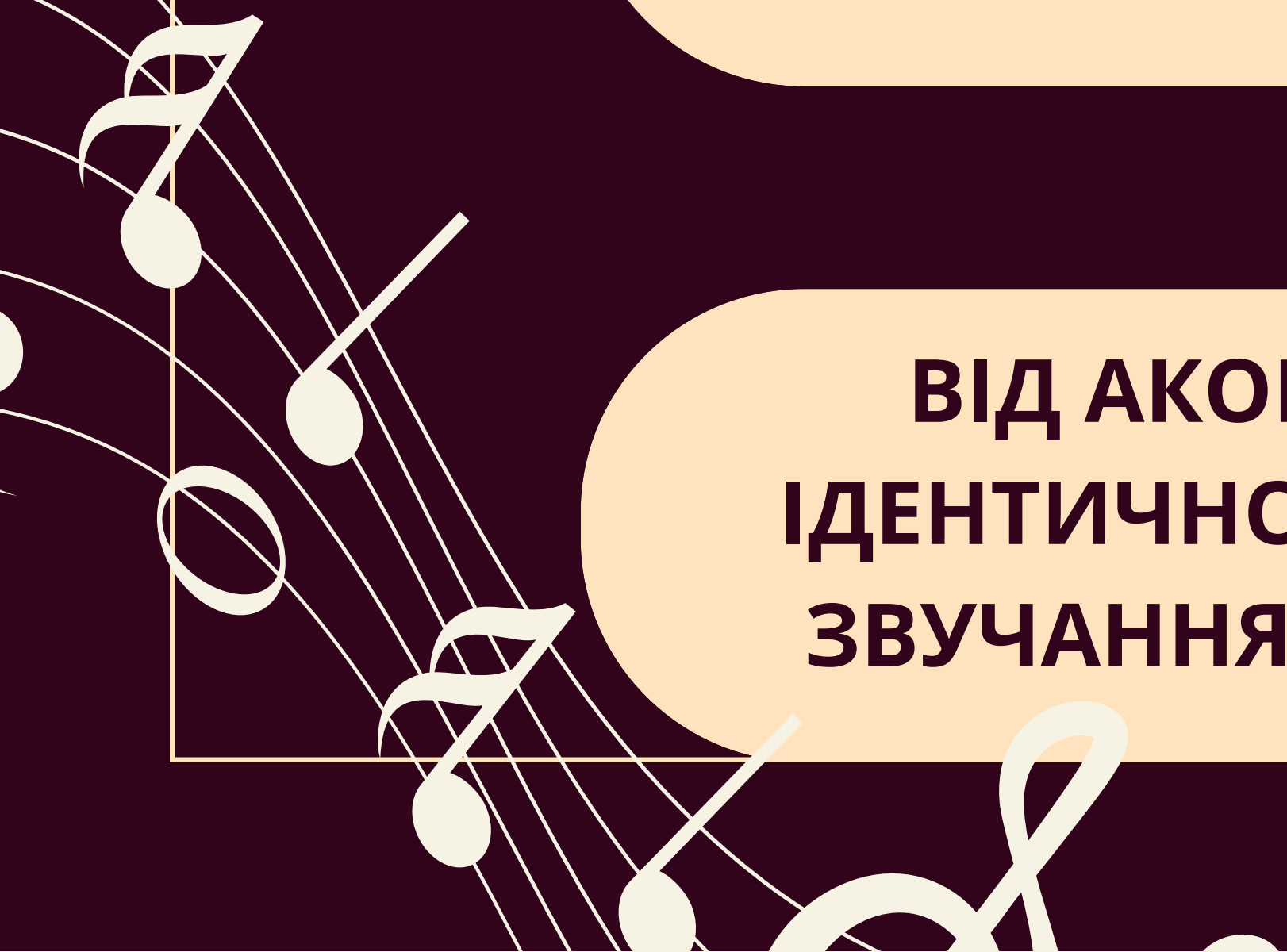
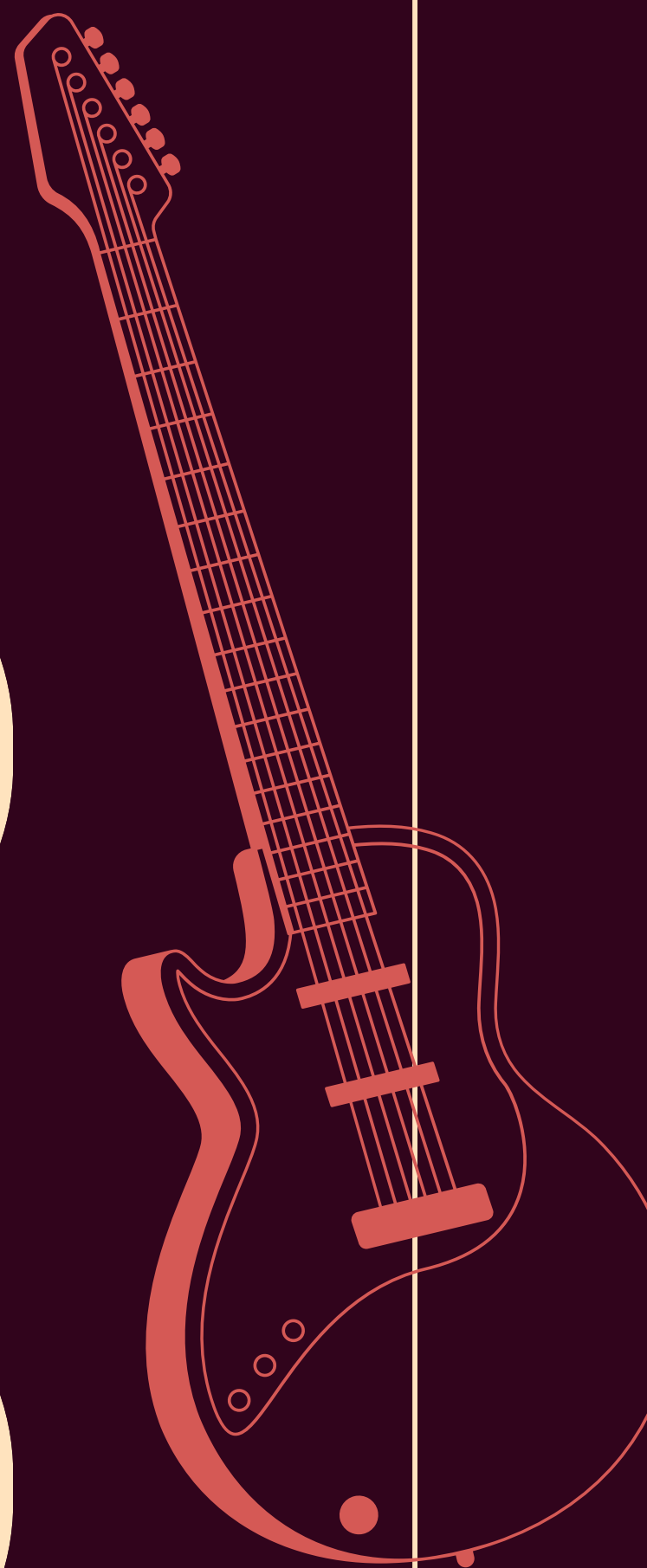
Акцент

**ЮРІЙ ЧЕКАН: «ЛЮБІТЬ
МУЗИКУ. РІЗНУ»**

**МЕЛОДІЇ ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА
ОЖИЛИ НА СЦЕНІ:
СОЛЬНИЙ КОНЦЕРТ МИРОСЛАВИ
ШВАХ-ПЕКАР**

**У ГАРМОНІЇ ДВОХ СВІТІВ:
«MOZART / VIVALDI»**

**ВІД АКОРДУ ДО
ІДЕНТИЧНОСТІ: НОВЕ
ЗВУЧАННЯ УКРАЇНИ**



ЮРІЙ ЧЕКАН: «ЛЮБІТЬ МУЗИКУ. РІЗНУ»

Ім'я Юрія Чекана добре знане в українському музикознавчому середовищі. Учений, педагог, критик — він належить до тих особистостей, які становлять фундамент українського науково мистецького простору. У розмові доктор мистецтвознавства, професор Українського католицького університету поділився спогадами про свої студентські роки, розповів про формування власного наукового світогляду та про те, як любов до музики перетворюється на життєве покликання.

— Юрію Івановичу, нам багато відомо про Вашу діяльність. Частина Вашого життя пов'язана з Ужгородом, тому мені було б цікаво дізнатися більше саме про цей період. Яким Ви пам'ятаєте своє дитинство і коли



з'явилася музика у Вашому житті?

— Музика була постійно присутня в моєму житті, з самого дитинства. Моя мама закінчила першу музичну школу, тато – грав на скрипці, непрофесійно, як аматор. Я не з Ужгорода, музика відкрилася для мене в Будапешті, де працював мій тато. Я там почав навчатись у школі

ім. Б.Бартока. А потім, коли ми переїхали в Ужгород на постійне проживання, я навчався у першій музичній школі.

— Хто або що вплинув на ваш перший крок у музиці? Це була сім'я? Вчитель Чи якесь особливе музичне враження?

— Мама. Вона привела мене ще до музичної школи в оперний театр. Це було в Будапешті. І з того часу якось воно пішло.

— Чи можете пригадати момент, коли Ви вперше



відчули, що музика – це Ваше покликання на все життя?

— Я зрозумів, що зробив правильний вибір, коли вже був на першому курсі Ужгородського музичного училища. Тут в обласній філармонії були три знакові концерти на відкриття сезону. Тоді приїхала капела «Думка», керована Михайлом Михайловичем Кречком, приїхав Стефан Турчак з Гізелою Ціполою з національним симфонічним оркестром. Приїхав Дмитро Башкіров, котрий вчився на одному курсі з Тетяною Червенковою, яка викладала у нас в училищі. Але також і Євген Федорович Станкович приїхав. Отож, три дні поспіль в Ужгороді відбулись абсолютно фантастичні концерти. Це була Дев'ята симфонія, П'ятий фортепіанний концерт і Шоста симфонія Л.Бетховена, Також було перше виконання симфонії Є.Ста-

нковича «Я стверджуюсь». У всіх книжках написано, що прем'єра симфонії Станковича відбулася у Київській філармонії. Це неправда, прем'єра відбулася тут, у нас в Ужгороді, в нашій філармонії. От упродовж цих трьох днів було дуже інтенсивне занурення в музику. І я зрозумів, що я правильно зробив, що пов'язав життя з музикою.

— Як у Вашому рідному середовищі сприймали музику: як професію чи радше як хобі?

— Оскільки батьки всіляко

підтримували мене з тим, щоб я і в училище поступав, і потім в консерваторію поступив, тож радше як професію.

— Якими Ви пам'ятаєте роки навчання в Ужгородському музичному училищі?

— Прекрасні роки. У нас були дуже цікаві викладачі. З тих, у кого я вчився, я би хотів особливо відмітити Зузанну Миколаївну Желтвай, яка вела у нас різні курси музичної літератури, і яка зародила в мені певну наукову жилку. І, звичайно,



Людмила Михайлівна Мокану, яка читала у нас курс української народної творчості, котра показала тоді ще, в досить складних умовах, що українська музика – це не щось таке загумінкове. Дуже великий вплив на мене здійснила моя викладачка з фортепіано Семираміда Аркадіївна Хосроєва. Я не знаю, чому я, як теоретик, до неї в клас попав, але вона навчила чути музику зсередини. Те, що робила, наприклад, Галина Василівна Басараб – це були більш технологічні речі. Від якихось речей, які пропонувала Інна Василівна Попова, я згодом відмовився категорично, побачивши, що для мене це був хибний шлях. А от те, що Семираміда Аркадіївна навчила слухати музику, це було надзвичайно важливо. І я не можу не згадати фантастичного керівника нашого училищного хору Івана Михайловича Сопка.

Це був учень Г.Верьовки. В нього навчався Еміл Сокач з фаху. Однак, я – не хормейстер. Для музикознавця найголовніше – правильно налаштований слух. І в цьому мені дуже багато допоміг Іван Михайлович на хорових репетиціях. Це дуже важливо.

— Чи було у Вас тоді відчуття, що саме музикознавство стане Вашим шляхом? Чи цей вибір сформувався пізніше?

— Ні, це відчуття було з самого початку. Колись, коли ми були на першому курсі, вивчали правопис хроматичної гами. Я дуже лінивий, не люблю тупо запам'ятовувати якісь правила. А там треба було запам'ятовувати. Мене цікавив принцип, чому воно зроблено саме так. І тоді я зробив спеціальну схему щодо логіки підвищення й пониження ступенів. Вона

орієнтувалася на споріднені тональності. Тоді я для себе це відкрив, навіть написав про це статтю до стінгазети, яка висіла біля четвертого класу. І тоді Галина Василівна сказала: «Ви станете професором».

— Як Ви сприймали музичну культуру Закарпаття, її багатонаціональність? Чи відчуваєте цей вплив і тепер?

— Так, звичайно, тому що слухове налаштування дитинства і юних років є дуже важливим. Однією з перших моїх студентських робіт був аналіз Триптиху «На верховині» Є.Станковича. Я аналізував його з точки зору ладоутворення в угорській народній пісні Закарпаття. Потім прийшов до Євгена Федоровича і кажу: «Дивіться, у Вас тут тритонове співвідношення тональностей». Він каже: «Невже я таке написав? Та та-

кого бути не може». Знаєте, почути це було важливо. Чи, наприклад, у нас в консерваторії, коли вчилися, було студентське наукове товариство, і там ми аналізували сонату Б.Бартока. А я кажу, слухайте, тут треба розуміти, що у сонаті є цитата дитячої угорської пісні «Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára». От якщо я знаю цю пісню з дитинства, я можу почути цю цитату, а якщо ні, тоді звідки мені знати, що вона там є?



Шукати по якихось збірках? А від сюжету цієї пісні у Бартока впливають певні фактурні особливості в цій сонаті. Там прискорення темпу, яке з потягом пов'язане і так далі. Тобто, у творі є прихована програма. Але почути і зрозуміти цю приховану програму можеш тоді, коли ти орієнтуєшся в цій багатонаціональній закарпатській культурі. Чи також цікавий приклад: я трошки працював у Луганській в Академії мистецтв і читав місцеві дипломні роботи, у тому числі по фольклористиці. Читаю додатки і розумію, що дівчина, яка записувала від інформаторів переселенців з наших країв - ці тексти, не розуміє елементарних закарпатських ідіом і записує їх так, як чує. А оскільки тим жіночкам було вже за 80 років і в них не було зубів, вони там, де «с» кажуть «ш», і вона там «ш» записує. І повністю де-

формується сенс того, про що пишеться. Наприклад, коли ти знаєш ці речі і музичні речі, знаєш, як словаки грають, пам'ятаєш як звучать ансамблі цитристів чи закарпатських циган, все розумієш трохи по-іншому. Колись, коли проводились першотравневі демонстрації, усі заводи представляли духові оркестри. У мене в тата на заводі, біля Радванки, був циганський ансамбль, який грав чардаші. Отож, ти все абсолютно інакше розумієш.

— **Чим найбільше Вам запам'яталися роки навчання в Київській консерваторії?**

— Виходом на абсолютно інший погляд на все. Бачите, все ж таки Закарпаття при всій його унікальності є своєрідною бульбашкою, дуже замкненою і самодостатньою бульбашкою. І ця

самодостатність Закарпаття, як на мене, інколи з закарпатцями грає погано (я розумію, що це неприємно чути, але). Рівень запитів закарпатців не виходить за межі Закарпаття. Ті, хто вирвався з цього, як наприклад, Євген Федорович Станкович, Михайло Михайлович Кречко, роблять унікальні речі. А ті, хто залишився у цій бульбашці, трошки стримуються. Коли я навчався в Київській консерваторії, Ніна Олександрівна Герасимова-Персидська щойно видала книжку про українські партесні концерти, що також стало темою нашого спілкування. Онісія Яківна Шреєр Ткаченко - авторка першого радянського підручника з історії української музики теж щось нове нам розповідає. Абсолютно фантастична викладачка із Закарпаття, до речі, теж з історії української музики Оксана Михайлівна Лихо-

вид. Це не людина, а атомний реактор. Згодом вона пішла з консерваторії, поїхала в Нерюнгри, де організувала українське товариство. Далі вона поїхала в Канаду, де теж організувала товариство, потім повернулася на Закарпаття, стала художнім керівником обласної філармонії. Вона була такою енергійною, дала нам абсолютно інший погляд на історію української музики. Моя викладачка з фаху музикознавства
Олена Сергіївна Зінькевич



Юрій Чекан з Оленою Зінькевич

витворила абсолютно інший, не закарпатський, не український, не радянський, а європейський контекст. Перше, що мені сказала Олена Сергіївна: «Як у Вас з англійською мовою? Давайте, швиденько, на курси». Розумієте, як це важливо?

— Для будь-якого науковця перша стаття є важливим кроком у професійному встановленні. Якою була Ваша перша стаття?

— Взагалі-то я хотів бути не науковцем, а музичним критиком. Вже навчаючись в училищі, я достатньо активно писав. У нас були газети «Закарпатська правда», «Молодь Закарпаття», в яких я постійно друкувався. Найперша моя стаття, яка вийшла в «Закарпатській правді», називалась «Синтез натхнення та майстерності» - патетична назва про фортепіанний вечір. І,

власне, десь до третього курсу консерваторії я продовжував бачити себе виключно в музично-критичній діяльності. А потім, коли я написав роботу про триптих «На верховині» Є.Станковича, я став лауреатом всесоюзного фестивалю в Єревані й подумав, що, певно, можу щось і наукове робити.

Потім, коли я почав тут в училищі працювати, мені приходить запрошення на міжнародну конференцію. Я йду до директора училища, кажу, щоб відпустили мене на кілька днів і почув у відповідь: «Я вас сюди брав на роботу не для того, щоб ви по міжнародних конференціях роз'їжджали, ви повинні викладати». Звичайно, я пішов у клас до духовиків і провів заняття на тему «Розв'язання характерних інтервалів», проте зрозумів, що прагну більшого. І це було одним з ключових рішень, поїхав у

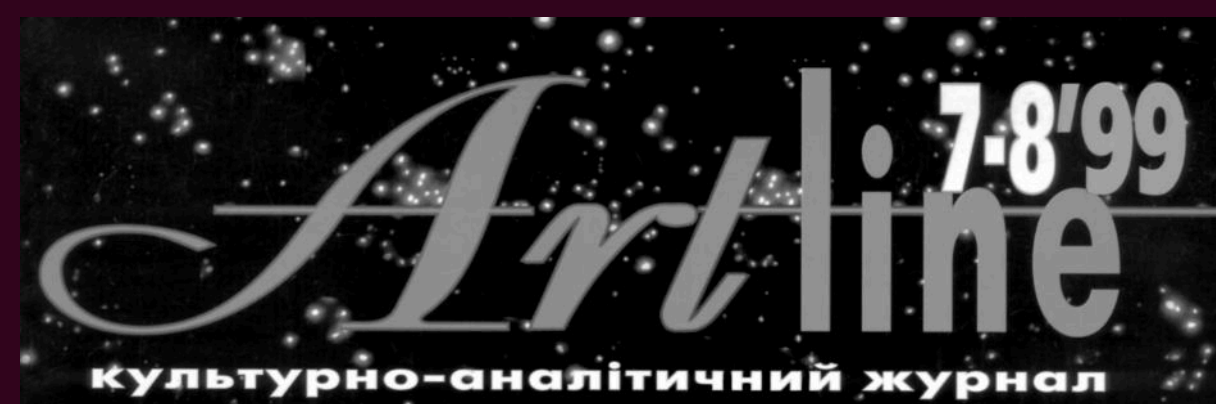
Ніжин, де через два роки став завідувачем кафедри. І там я писав переважно наукові статті. Одна з перших була про рок-музику, далі була стаття про хорові концерти Володимира Зубицького і способи організації образу світу в них. Дуже довго я працював над статтею про Третю камерну симфонію Станковича і про авторську точку зору. Оці от роботи, які визначили вектори моїх наукових інтересів.

— Якби Ви могли повернутися в свої студентські роки, чи змінили б щось у своїй освіті, чи обрали б іншу сферу діяльності?

— Ні, нічого б не змінював.

— Ви були редактором журналу Artline. Як оцінюєте стан нинішньої музичної критики в Україні та в світі?

— Давайте уточнимо: я був головним редактором Artline до 2000 року. А десь починаючи з 2008-2010 років в країні і в світі почалось катастрофічне скорочення друкованих ЗМІ. В деяких країнах вони ще є, в країнах традиційного штибу, але їх дуже мало. До 2037 року всі друковані ЗМІ просто зникнуть як такі. Тому є причини. Але критика перейшла з друкованих ЗМІ в інтернет. В інтернеті існує такий феномен, який називається феномен мережевого редактора. Мережевий редактор виносить нагору не експертні думки фахівців, а позиції популістів. Подивіться, повсюди у світі популісти в політиці виграють: Фіцо, Орбан, Трамп. Виграють люди, які не є фахівцями в тій чи іншій сфері. І хоч як



прикро мені говорити, але музична критика у тій формі, в якій вона склалася, колими говоримо про симфонізм як метод мислення, де вершиною тієї піраміди є специфікація слухацької діяльності, втратила свою затребуваність. Натомість, набуває надзвичайно сильного поширення інша сторона критики, пов'язана з маркетингом, з просуванням, з функцією чотирьох «п»: «продукт», «прайс», «плейс» і «промоушн». Оце четверте «п» «промоушн» – це те, що раніше називалося музичною критикою. Є елементи, які музична критика з цього може підхопити. Класно, якщо музичні критики не будуть сидіти в своїй бульбашці і розповідати своїй мамі про те чи інше, а будуть писати для ширшого кола, і будуть просувати музику. Подивіться, будь ласка, на успіх хору «Гомін», який зробила в тому числі й музикозна-

ця Людмила Бурда. Вона, звичайно, працювала з командою, запустила вірусний ролик «Цей хор, цей хор». Тобто, з індивідуальних дівців критики перетворюються на командних гравців, і тут фаховість є надзвичайно важливою, бо забезпечує можливість просувати правильно.

— Ви є автором ґрунтовних монографій, присвячених різним питанням. Що надихає Вас у науковій творчості?

— Кожен раз щось інше. Я писав праці і одноосібно, і у співавторстві. У мене є в парі з О.С.Зінькевич, написаний підручник з музичної критики. У мене є з дружиною книжка про музичну культуру ромів України. Якщо говорити про одноосібні монографії, то моєю першою працею є «Інтонаційний образ світу». Спочатку я писав багато статей,



що базувалися на певній теорії, і побачив, що читачі цих статей не зовсім розуміють цю теорію. Отже, виникла потреба написати цю книжку. Згодом я її захистив як докторську дисертацію, однак, ці ідеї нашою достатньо консервативною спільнотою музикознавців не сприйняті. Це прикро, але то правда.

Наступна книжка в мене вийшла про сторіччя Національного симфонічного оркестру України. По-перше, треба було розвінчати кілька радянських міфів

про те, що «все краще принесла в нашу культуру радянська влада». Ця ідея всіляко підживлювалася, і навіть дата заснування Національного симфонічного оркестру підлаштовувалася під неї. Національний симфонічний оркестр був заснований в часи Української держави Гетьмана П.Скоропадського, а про це в радянські часи не писали. І мені треба було, по-перше, показати, що нам 100 років чи 80 років вішали на вуха локшину. Давайте подивимося на те, як воно було

насправді, які були імпульси до заснування цього оркестру? Хто це зробив? Хто був той О.Горілій? Чому саме О.Горілій був першим диригентом? І потім, крізь призму цього одного колективу я дивлюся на всю історію української музики ХХ століття: від 1918 до 2018 року. 100 років історії української музики крізь призму долі одного колективу, з яким пов'язано дуже багато: прем'єри творів Б.Лятошинського, діяльність Н.Рахліна, С.Турчака, І.Блажкова, В.Сіренка, багатьох, багатьох людей.

Наступна книжка – про оперний театр «Світ, котрий насправді є...». Мене завжди цікавило, як воно зроблено. Я майже всі театри, про які пишу, особисто відвідав. Не бував у американських і китайських, а європейські відвідав практично всі, починаючи від Палермо, Катанії, Мілана, Неаполя, Відня, Бе-

рліна, Стокгольма чи Копенгагена. Навіть такий невеличкий театр, як Лукка – у маленькому містечку, де Соломія Крушельницька поруч мала свою дачу. Коли я почав писати монографію, зрозумів, що якщо написати тільки про інфраструктуру театру, як він зроблений, без усього попередньо сказаного (про інтонаційну кризу, про роль опери в історичному процесі), буде незрозуміло. Це буде схоже на висячі сади Семіраміди, але не буде ґрунтуватися на землі, на фундаменті.

Наступна книжка, остання, яку я написав, тиждень тому відбулась її презентація у Львові – «Музика в часи Великої війни. Хроніки Львівського органного залу». Львівський органний зал був першою установою, яка після початку повномасштабної війни відновила свою професійну діяльність. Причому не просто



відновила, а піднесла її на абсолютно інший рівень. І от я по згадках, свідченнях того, що вони зробили, спробував зібрати факти і занурити це в європейські контексти, традиції європейської музики, і контексти воєнні. От наприклад: блекаут, пропадає світло, що робить Львівський органний зал? Він вводить серію концертів при свічках. Причому не просто концертів при свічках, а обґрунтовуючи це: барокова музика звучала при свічках, тривалість творів залежала від того, як довго ці свічки горять, і ми таке будемо робити. Тобто входять в ситуацію історично поінформованого виконав-

ства. Цікаво. Не діждуть москалі, щоб ми підняли лапки і здалися. Немає світла – будемо грати при свічках. Переїхав Луганський оркестр спочатку до Севе-родонецька, а коли Севе-родонецьк почали захоплювати, – до Львова. Львів'яни включають цей оркестр до своєї структури. Хор «Гомін» вони включають до своєї структури, що означає, що в них тепер є своє приміщення, є симфонічний оркестр, є хор, є солісти. Відтак, вони можуть виконувати такі твори, які не можуть виконати інші колективи України, тому що в них є ще й орган. Для симфонічного оркестру, органу і хору таке можна зробити!

— Ви керуєте науковою роботою юних музикознавців. Як мотивуєте студентів до дослідницької праці?

Я пропоную їм подивитися на такі речі, про які академічні музикознавці не пишуть. Але ми маємо за плечима увесь арсенал академічної підготовки. Наприклад, у мене студентка писала роботу про музику в рекламі пива. Чого саме в рекламі пива? Тому що пиво – це потужні корпорації, які мають кошти для того, щоб залучити для виробництва реклами найпрофесійніших музикантів. Отже, тут можна простежити певні тенденції. Остання дисертація була у мене захищена 4 вересня цього року. Здобувачка написала кандидатську дисертацію про батярські пісні. Хто на ті батярські пісні дивиться? «Панна Францішка», «Трамвай за трамваєм», «На вулиці Коперніка»... Це є пласт міської культури, яку співали маргіналізовані люди, що абсолютно не привертала увагу музикознавців. І раптом ми там

відкриваємо абсолютно фантастичні речі. Або ж, у мене була надзвичайно цікава робота про музичну поетику рок-балади. Музична поетика: хто це може зробити? Це може зробити музикознавець, який має «вухо, мозок» і за плечима академічно-аналітичний інструментарій.

Дисертацію про рок-баладу захистила Ірина Вавшко. Почалося це з С.Вакарчука (це була бакалаврська робота), а потім вийшло на рівень світового контексту. Також студенти у мене писали про музику відеоігор, або про саунд гранжу. Гранж – це такий напрямок рок-музики, який пов'язаний з протиставленням себе, якщо дуже просто говорити, традиційним бітлам. Ви ж розумієте, що в цій музиці головними є не висота і тривалість, а головне – саунд. Тобто, спосіб звуковидобування, те, що у нас музикознавці залиша-

ють на останок – тембр, текстурна і т. ін. Здобувач зробив дипломну роботу у формі енциклопедії. Називалася робота «Лексикон гранжу».

Окрім того, я займаюся і академічними речами. У мене студенти писали про різні інтерпретації хорошого концерту «Не отвержи мене» М.Березовського, чи про Літургію в українській сучасній хоровій музиці, про українську сонату для скрипки та фортепіано.

Зазвичай, студенти приходять до мене з пропозиціями щодо теми, а я приймаю будь-яку їхню ідею і будь-який їхній матеріал. Пригадую, була у мене здобувачка, що «обрала» тему про А.Аренського. Одного разу вона нахилилася, в неї розпущене волосся було, я бачу: у неї на шиї шипи. Кажу: «Юліє, вам не нудно з Аренським?». Вона каже: «Нудно». Я кажу: «Тепер я

розумію, чому у вас чорний лак на нігтях. Ви – готка?». Вона відповідає: «Так». Кажу: «Давайте напишемо про музику субкультури готів». Здивовано перепитує: «О, а можна?». Кажу: «Можна». Написала роботу на 140 сторінок про музику субкультури готів. І там вона (музика) ж є! Ви можете їхати в фольклорну експедицію, записати там якихось бабусь і описувати їхній досвід. А оці молоді, які є також в субкультурі, так як ті бабусі. І чого ви не можете бути там спостерігачем, займатися включеним спостереженням? Те, що в етнографії робиться. І описувати цей досвід. Також цікаво.



— Яку пораду Ви б дали сучасним студентам музичних закладів, які тільки починають свій шлях в музиці?

— Любити музику. Різну, різну.

— Дякую Вам за інтерв'ю. Було приємно з Вами поспілкуватися.

Зустріч із Юрієм Івановичем Чеканом дозволила мені глибше зрозуміти справжню сутність музикознавства: осягнути, зрозуміти, відчувати й передавати музику як живу енергію культури.

Думки професора про роль освіти, критики й значення музики залишають глибокий слід у свідомості молодих дослідників і студентів, які тільки починають свій шлях. Щиро дякуємо Юрію Івановичу за теплу розмову та всіх вас закликаємо щиро любити музику.



**Розмову вела
Олена ПИЛИП**

Мелодії Володимира Івасюка

ожили на сцені:

сольний концерт Мирослави Швах-Пекар

1 жовтня в українському календарі є особливим днем: ми відзначаємо свято Покрови Пресвятої Богородиці, День захисників та захисниць України та Міжнародний День музики. Зазвичай, творчі колективи у цей день розпочинають концертні сезони, в усіх на устах — слова привітань та вдячності воїнам ЗСУ, завдяки яким ми маємо можливість жити, навчати-

ся, творити, слухати музику, радіти простим речам. Ужгородські афіші закликали поціновувачів музичного мистецтва на різні цікаві заходи. Я ж обрала концерт Мирослави Швах-Пекар "День з тобою", що репрезентував музику Володимира Івасюка.

Піднесена передконцертна тиша час від часу порушувалась радісними словами вітань прибулих



ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ МУЗИКИ ТА ДНЯ ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ УКРАЇНИ

"ДЕНЬ З ТОБОЮ"

ПРОГРАМА З ТВОРІВ КОМПОЗИТОРА ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА

МИРОСЛАВА ШВАХ-ПЕКАР

Під супровід

АКАДЕМІЧНОГО
ЕСТРАДНО-ДУХОВОГО ОРКЕСТРУ

Керівник - народний артист України
ВОЛОДИМИР СПІВАК

Диригент
СТАНІСЛАВ КЕРЕЧАНИН

Бек-вокал:

ВІКТОРІЯ СІДУН

АНАСТАСІЯ ФІЩЕНКО

ОЛЕНА БУРИШИН

ІГОР ЛИТВИНОВ \ гітара

Ведуча

ОЛЬГА ДОНЕЦЬКА

звуками настроювання інструментів академічного естрадно-духового оркестру (кер. народний артист України Володимир Співак), який супроводжував виступ солістки. Здавалося, що весь концерт пройде у досить спокійному й врівноваженому тоні. Та початок вечора одразу захопив своєю емоційністю й запалом - першим номером прозвучав культовий твір Володимира Івасюка "Водограй".



Володимир Співак

Мелодії пісень "Тільки раз цвіте любов", "Кленовий вогонь", знайомі з дитинства, ожили у новому звучанні — світлому, глибокому, щирому. Особливо мені запали в серце такі твори, як "Залишені квіти", "Два перс-

тені" та "Нестримна течія". Хотілось плакати від щастя: наскільки вокалістка і оркестр (диригував Станіслав Керечанин) змогли так чуттєво і виразно відтворити прекрасну музику.



Станіслав Керечанин

Неочікувано для всіх, ведуча Ольга Донецька повідомила, що на нас чекає сюрприз: пісні "У долі своя весна", "Вернись із спогадів" та "Повір очам" виконувались Мирославою Швах-Пекар у супроводі гітариста Ігоря Литвинова. Мені надзвичайно сподобався їхній дует: він був злагодженим і гармонійним. Як зазначила вокалістка, артисти вирішили вис-



Ігор Литвинов

тупати разом незадовго до концерту, тобто часу на підготовку було не надто багато, але професіоналізм дозволив музикантам досягнути високої виконавської планки. Глядачі не просто слухали — вони співпереживали, підспівували, посміхалися крізь сльози. Здавалося, що цього вечора Івасюкова музика знову народилася — тепла, щира, жива.

Хочу відзначити, що в концерті також брали участь юні талановиті бек-вокалістки: Олена Буришин, Вікторія Сідун та Анастасія Фіщенко, які дуже

гідно підтримували солістку впродовж концерту. Давши артистці трохи перепочити і змінити образ (який, до речі, був, як завжди був неперевершений і до дрібниць продуманий), юні вокалістки виконали з оркестром відомий всім нам твір "Пісня буде



*Олена Буришин, Вікторія Сідун,
Анастасія Фіщенко*

поміж нас". Це тріо було захопливе, адже кожна співачка змогла розкрити свій гарний і унікальний голос. Відчувався наявний концертний досвід вокалісток, їх повне «вживання у образ».

Філософським центром вечора стала пісня "Дві

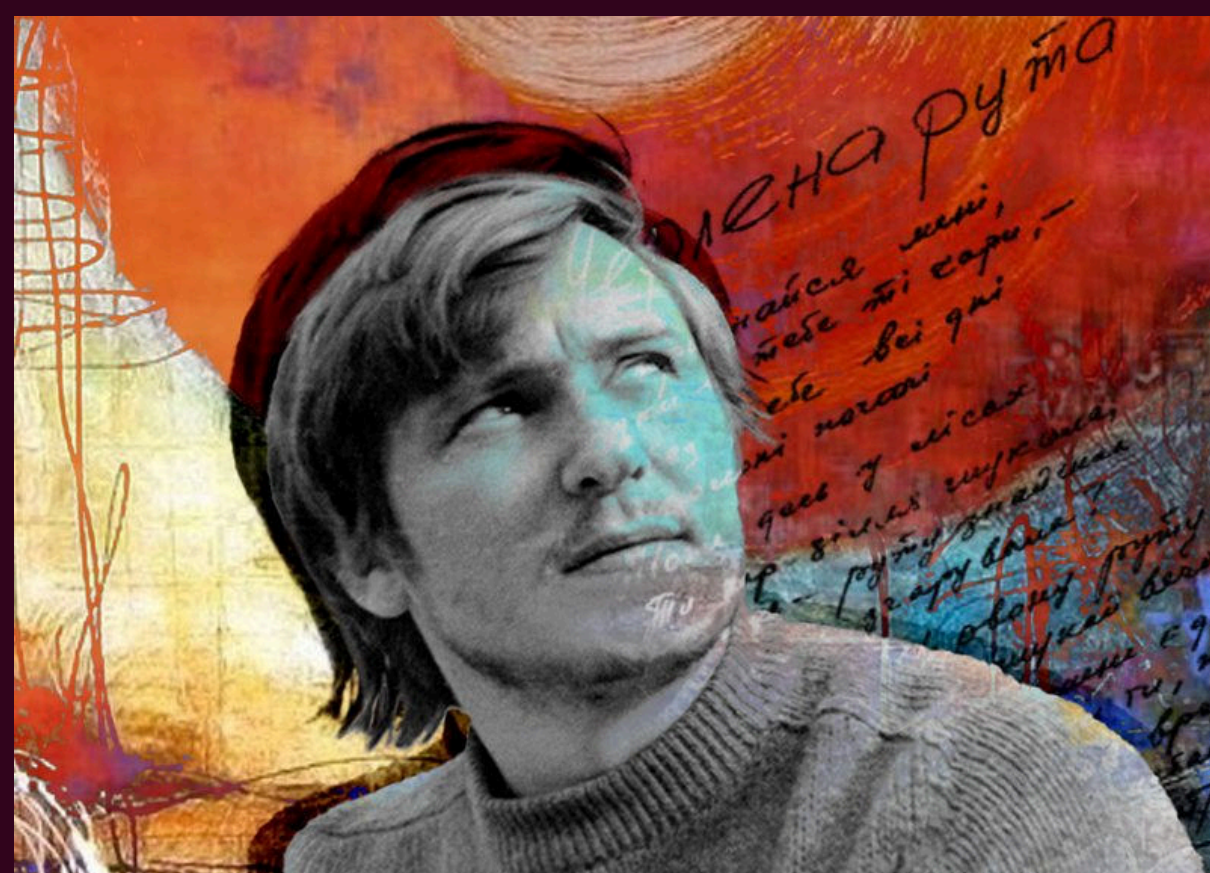
скрипки”, одразу після якої вшанували героїв хвилиною мовчання. Далі доречно прозвучала композиція “Балада про мальви”, від якої я відчула ще більший біль і смуток за нашими героями, які в цей момент ризикують власним життям, щоб ми могли жити далі.

На початку жовтня відзначають також День працівника освіти. Отож, Мирослава розповіла про свою першу викладачку - заслужену працівницю культури України Надію Миколаївну Підгородську, яка розкрила й розвинула потенціал юної вокалістки і допомогла їй опанувати секрети професіоналізму.



Надія Підгородська

Після цієї короткої паузи ми почули пісню, на честь якої був названий концерт - “День з тобою”, а потім дарунком публіці став твір “Запроси мене у сни”, що захопив мене технікою виконання і фантастичними вокалізами.



Володимир Івасюк

І звісно, кульмінацією вечора стала пісня, яку знає кожен - “Червона рута”. Вона настільки сподобалась публіці, що її було виконано на біс. Коли пролунали останні акорди, зал вибухнув оплесками. Люди не поспішали розходитися — здавалося, ніхто не хотів розривати це плетиво, що поєднало всіх у єдиній мелодії.



Володимир Івасюк

Я дуже задоволена, що відвідала такий концерт. Він став не лише даниною пам'яті видатного композитора, а й живим доказом — справжня музика не має кінця, бо продовжується в серцях тих, хто її слухає.

Софія ОКСІЮК

У ГАРМОНІЇ ДВОХ СВІТІВ: «MOZART / VIVALDI»

У ці осінні, прохолодні дні, коли кожен відчуває брак сонця, енергії й натхнення, унікальні можливості духовного збагачення й наснаги дають концерти. Цьогорічний жовтень є не таким «урожайним» на події, однак, любителі музики все ж таки мали нагоду зануритись у безмежний світ емоцій за допомогою класики.

Нещодавно на головній сцені Закарпаття відбувся концерт «MOZART / VIVALDI» за участі відомих артистів нашого краю. Музика цих двох композиторів існує поза часом: майже немає такої людини, котра б хоч які-небудь мелодії з відомих шедеврів цих митців не знала. З одного боку, така популярність сприяє тому, що публіка радо відгукується на пропозицію



послухати відомі твори. Адже коли звучать мелодії Вівальді чи Моцарта, усе зайве відходить у бік: думки сповільнюються, світ навколо ніби стає гармонійнішим, аудиторія синхронізує свій подих із ритмом музики. Але з іншого – у пошуках нових вражень та відчуттів – дехто може пройти повз афішу, вважаючи що нічого цікавого у добре знайомих творах не побачить. Враховуючи цей

момент, організатори зуміли поєднати і знайоме, і новизну.

Вечір відкрив академічний камерний оркестр Закарпатської обласної філармонії під керівництвом заслуженого артиста України Владислава Юроша. Враховуючи програму, до складу оркестру цього разу долучилися запрошені артисти – Олег Орос (гобой), Ганна Гайду (флейта), Станіслав Керечанин та Олег Кравчук (валторни).

Першим прозвучав Маленький дивертисмент до мажор для оркестру Вольфганга Амадея Моцарта – твір, сповнений життєрадісності, легкості та віденської елегантності.



У першій частині оркестр вміло передав дзвінку прозорість класичного стилю через точну ритміку, плавне фразування, збалансований стрій. Друга частина наповнила залу ніжністю та світлим спокоєм – музика звучала як тиха розмова серцець. А фінал, традиційно, став святом руху й радості. Блискуча енергія руху та динамічність створили відчуття життєствердого піднесення.

Особливо вразила зустріч з поетичним світом флейти, у центрі якого – Агнеса Бачинська, артистка Закарпатської обласної філармонії. Її флейта звучала як живий голос – ніжний, людяний, теплий. Виконання Анданте до мажор для флейти з оркестром В.А.Моцарта було по-особливому поетичним, самозаглибленим. Солістка вміло оперувала динамічними відтінками, завдяки чому інтонації стали глибоко осмисленими.



Оркестр супроводжував флейту дуже делікатно, створюючи прозоре тло, у якому тембр інструмента звучав чисто, світло й щиро. Цей твір став справжнім моментом зупиненого часу – коли тиша і звук зливаються в одне ціле.

Завершив «Моцартівський блок» програми Концерт соль мажор для флейти з оркестром. У першій частині флейта звучала дзвінко, яскраво, легко і прозоро. Друга частина сприймалась як щира сповідь, у якій флейта вразила теплотою, ніжністю й глибокою чутливістю. У фіналі панував рух і танцювальна граційність. Варто відзначити, що віртуозність виконання

і солістки, і оркестру ніколи не переходила у зовнішній ефект – усе підпорядковувалося художній ідеї твору. Друга половина концерту перенесла слухачів у бароковий світ Антоніо Вівальді. Недарма його творчість активно використовується у арт-терапії: вона дихає енергією, світлом і щирим темпераментом.

У Концерті соль мажор А.Вівальді камерному оркестру добре вдалося передати барокову енергію і витонченість стилю. У першій частині панувало відчуття урочистості та легкості: імітації голосів ініціювали музичний діалог, що вів аудиторію по лабіринтах стрімких пасажів. Друга частина занурила у світ спокійної, співучої мелодії, і оркестр зумів показати цю красу в повній мірі. У третій частині ніби пульсувало саме життя – яскраве, мінливе, сповнене контрастів і руху.

Цікавим видався Концерт

для гобоя з оркестром ля мінор, де солістом виступив Олег Орос. Його гра була водночас теплою та динамічною, створюючи відчуття змагання з оркестром. Партія клавесина у виконанні Катерини Гаžo додала прозорості й відчуття старовини, гармонійно вплітаючись у музичну тканину.

У фінальній частині вечора прозвучав Концерт для двох флейт з оркестром у виконанні солісток Агнеси Бачинської та Анни Гайду. Солістки зуміли досягнути збалансованого звучання. У залі відчулося помітне пожвавлення: багато хто діставав телефони, щоб зафіксувати цей момент програми. Цей твір став гідним завершенням концерту – натхненним, яскравим, таким, що залишив у серцях слухачів щире захоплення та довге післясмакове враження музики. Сидячи в залі, ловиш себе на думці, що ці два композитори, такі рі-



зні за епохою й темпераментом, говорять про одне – про прагнення зрозуміти людське серце. Вони говорять мовою, якої не забуває жодне покоління – мовою музики, що долає будь-які бар'єри. І, можливо, саме тому їхня музика досі звучить так актуально.

Такі концерти доводять, що класична музика й сьогодні приваблива для слухачів. Вона сприймається публікою з щирим інтересом – особливо тоді, коли звучить у живому виконанні талановитих музикантів. Академічний камерний оркестр і солісти продемонстрували високий рівень підготовки та музичної культури, тож подібні програми, безперечно, мають великі перспективи.

Катерина ГУЛИЙ

Елеонора ЛАВКАЙ

ВІД АКОРДУ ДО ІДЕНТИЧНОСТІ: НОВЕ ЗВУЧАННЯ УКРАЇНИ

Музика завжди була дзеркалом життя народу, покоління, особистості. Вона звучить на весіллях, і в часи жорстоких воєнних конфліктів, виражаючи радість, ніжність, звитягу й скорботу. Нині ніхто не заперечує той факт, що музика – це не просто звуки й слова, це код нації, її пам'ять і сила. І сьогодні, у час змін і випробувань, саме вона стала зброєю духовного спротиву способом об'єднати людей і дати їм надію.

Багато років поспіль українська естрада намагається знайти своє місце між комерційним успіхом і збереженням національної ідентичності. Однак зараз, попри складні обставини, український музичний простір переживає справжнє відродження. Лише за ос-

танні три роки українські артисти випустили кілька тисяч треків. Це не просто цифри – це свідчення того, що музика в Україні живе, дихає, бореться. Молоді виконавці, навіть без відомих продюсерів чи фінансової підтримки, завдяки інтернету та соціальним мережам знаходять своїх слухачів. Наприклад, пісня «Шум» гурту «Go_A» увірвалася в європейські чарти, зібрала понад сотню мільйонів прослуховувань і відкрила для світу український фольклор у новому, електронному звучанні. Гурт довів, що традиція – це не





минуле, а джерело сили, здатне звучати актуально і сучасно.

Іншу грань українського музичного сьогодення представляє Alyona Alyona – реперка, яка зруйнувала стереотипи про україномовний хіп-хоп. Її пісні збирають мільйони переглядів на YouTube і стрімінгах, а тексти – відверті, соціально загострені, близькі молоді. Вона стала голосом покоління, що не боїться бути собою.

Такі історії – не поодинокі. Вони свідчать про нове дихання української сцени. Наші митці не копіюють світові тренди, а створю-



Alyona Alyona

ють власні. Так само, як британський співак Ед Ширан чи американська Біллі Айліш починали з домашніх студій і віри у себе, українські виконавці сьогодні крок за кроком вибудовують шлях до міжнародного визнання.

Важливо, що українська пісня сьогодні впевнено розширює свою присутність інформаційному просторі. За даними Euromaidan Press, частка української музики на YouTube протягом останнього року сягнула близько 65 %.



Ед Ширан



Біллі Айліш

Найголовніше, що це – не випадкове явище, а результат свідомого вибору слухачів – обирати своє. Але для того, щоб утримати й розвинути цей успіх, потрібна системна підтримка – від держави, бізнесу, освітніх і культурних інституцій.

Проте шлях до справжнього розквіту не легкий. Українські музиканти ще долають наслідки тривалої культурної залежності від чужих ринків, браку ресурсів, недосконалої інфраструктури. Концертні сцени не завжди доступні, а професійна підтримка час-

то обмежена. Також спостерігаємо нерівномірність розвитку жанрів, слабку інфраструктуру, невміння тримати конкуренцію із зарубіжним контентом.

Якщо музична індустрія України зможе системно вирішувати ці проблеми – через інвестиції, освіту, міжнародну співпрацю, підтримку незалежних артистів і розвиток національного бренду – вона має великий потенціал стати не лише культурним явищем, але й соціальною силою. Музика може стати одним із елементів, що змінить імідж України у світі,



підсилить національну ідентичність та відкриє нові можливості для артистів. Українська музика сьогодні – це не просто індустрія. Це рух, це енергія життя, це доказ того, що навіть у найтемніші часи народ не мовчить, а співає. І цей голос – вартий того, щоб його почули в усьому світі.

Аліна ТУРЯНИЦЯ



Редакційна колегія

Тетяна РОСУЛ - головний редактор

Члени редколегії

Олена ПИЛИП

Софія ОКСЮК

Елеонора ЛАВКАЙ

Катерина ГУЛИЙ

Аліна ТУРЯНИЦЯ

**Дизайн і верстка
Софії ОКСЮК**